

(Μοσχᾶτ.) Θράκη. (Καβακλ.) Μακεδ. (Βόιον Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ.) Προπ. (Μηχαν.) Στερελλ. (Αίτωλ. Γραν. Καλοσκοπ. Καρπεν. Περίστ. Ὑπάτ. κ.ά.) γιζιράου Εῦβ. (Αιδηψ. Λιχάς) γκιζ' ράου "Ηπ. (Πλάκ.) Θεσσ. ('Αργιθ. Κακοπλεύρ.) γκάζιράου Στερελλ. γκεζερινώ Βιθυν. (Κατιρλ.) Λυκαον. (Σίλλ.) γκεζ-ζερινώ Νίσυρ. γκιζερινώ "Ηπ. (Τσαμαντ.) γκιζιρινώ Θεσσ. ('Ανατολ. Κρυόβρ. Συκαμν. κ.ά.) Θράκη. ('Αμόρ. Κόσμ.) Μακεδ. (Βόιον Καστορ. Κοζ. Φυτ. κ.ά.) Στερελλ. (Παρνασσ.) κ.ά. γιζ' ρινώ Θράκη. (Κομοτ.) γκιζιαρινώ Θράκη. (Σουφλ.) γκιζιαρινάου Θράκη. (Σουφλ.) γκεζαράω "Ηπ. (Δρόβιαν.) γκιζ' ράου Μακεδ. κιζιρίζου Μακεδ. κιζιρινώ Μακεδ. (Χαλκιδ.) κισιρίζου Στερελλ. ('Αράχ.) Αόρ. γκιζίρ' ξα Θράκη. (Σουφλ.) γεζερηκα Μέγαρ.

'Εκ τοῦ Τουρκ. *g e z i l m e k* = περιφέρομαι.

1) Ἐπισκέπτομαι τόπον τινὰ χάριν ἀναψυχῆς ἢ ἐργασίας, περιφέρομαι ἀσκόπως τῇδε κάκεισε σύνηθ.: *Tí γκεζερᾶς μεσάνυχτα μέσ'* 'ς τὰ σοκάκια; Λεξ. Πρω. Ποῦ γκιζιρᾶς ὅλ' μέρα κὶ δὲν κάθισι κὶ λίγου 'ς τὸν σπίτ'; Μακεδ. (Δεσκάτ.) Ποῦ γκεζέραγες οὐλὴ τὴν ἡμέρα; Πελοπν. (Δάρα Αριαδ.) Δὲν πῆγε 'ς τὸ χωράφι, γκεζεράει τὰ μαγαζιά Πελοπν. (Βλαχοκερ.) Ποῦ γεζεράεις τέτοια ὥρα; Μέγαρ. 'Εγκεζέρισα σόλο τὸ βουνό καὶ δὲν τὸ βρέδι πονθενά "Ηπ. (Χιμάρ.) Οὐ ἀδιρφὸς τ' ες γκιζιροῦσι ὀλονέρα 'ς τὰ λόγγα, γιὰ νὰ βρῃ τὸν ἀδιρφή τ' "Ηπ. (Κόνιτσ.) "Ολ' τὸν ἡμέρα γκιζιροῦσις κὶ τώρα π' νύχτουσι ἡρθις νὰ φᾶς "Ηπ. (Ζαγόρ.) Γκιζιρίσαμαν ὄλουν τοὺν τόπον κι ὄλουν τοὺν χονριό κὶ δὲν τοὺν ηῦραμαν π' θινά "Ηπ. (Κουκούλ.) Βγαΐν' κι γκιζιράει τὰ χουριά Μακεδ. (Βόιον). Ποῦ γιζιρᾶς κ' ιγώ σι γνωιβα; Εῦβ. (Αιδηψ.). *Tí γιζιρᾶς*'ς τὰ δρόμια κὶ δὲ γεθέσι νὰ δ' λέψ' ες; Εῦβ. (Λιχάς). Οὖλον γκιζιράει αὐτὸς οὐ ἀνθρουπον, στασιδὸς δὲν ἔχει Στερελλ. (Γραν.) 'Η μοννόληκονς γκιζιράει μονναχός τ' κι κάνει πουλλή ζ' μιά Θεσσ. (Συκαμν.) 'Αναγκάσ'κι νὰ γένει πραματιφτῆς κὶ νὰ γκιζιαράει ἀπὸν χονριό σι χουριό Θράκη. (Σουφλ.) Τώρα οὐ πάππονς 'πόστασι νὰ γκιζιράῃ κὶ νὰ γλέπει μονρό κι ἀχαμπέροντον κόσμουν κὶ πῆρε τὸν δρόμον γιὰ τὸν χονριό τ' (...ἀπόστασε νὰ τριγυρίζει καὶ νὰ βλέπει μωρούς καὶ ἀνοήτους ἀνθρώπους καὶ ἡκολούθησε τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς ἐκ παραμυθοῦ) Μακεδ. (Βόιον). Μωρὴ Δανάη, μωρή! Ποῦ γκιζερᾶς, διαβόλον θηλυκό, ἄχ, μπουκιές θὰ σὲ κόψω φοράδα! Σ. Δάφνης ἔνθ' ἀν. || Αἴνιγμ. "Αψυχουν εἰνι, ψή δὲν ἔχει, ψὲς παίρει κι γκιζιρᾶ (ψή = ψυχή διδηρόδρομος) Θράκη. (Κόσμ.) || "Άσμ.

'Σ τὰ πέλαγα γκεζέραγε, 'ς τὰ πέλαγα γνοίζει Πελοπν. (Σουδεν.)

Πέδε χρόνια γιζερίζω τὴν ἀγάπη μον νὰ βρῶ Κέρκ.

Πέδε μῆτρις γκιζιροῦσα μεσ' 'ς τὸν γιούλ-μπαχτᾶς Μακεδ. (Φυτ.)

Δὲν ἥμονν ηδὸς κάμμιμὰ φορά, δὲν ἥμονν παλληκάρι, ποὺ γκιζιροῦσα τὰ βουνά μὲ δώδεκα συντρόφους; Μακεδ. (Φλόρ.)

Ποῦ ἥσαν, πιοιστιρούλα μον, τόσονν κιρό χαμέν'; — "Ημαν' 'ς τοὺς κάμπους, πόβουσκα, 'ς τοὺς κάμπους γκιζιροῦσα Μακεδ. (Γαλατ.)

Ξέρουνς ἥμονν οὐ καημένους κι 'ς τὰ ξέρα γκιζιροῦσα, κι 'ς τὰ ξέρα γκιζιροῦσα κι τὶς δμονρφις κοιτοῦσα ποιά 'ταν ἀσπρη, ποιά 'ταν ροῦσσα, ποιά 'ταν γαργαρου- λιμοῦσα (ροῦσσα = ἡ πυρρόθριξ, γαργαρουλιμοῦσα = ἡ ἔχουσα λευ-

κὸν λκιμὸν) Στερελλ. (Παρνασσ.)

Πέδε χρόνους πιοπατοῦσα τὸν γιαλὸ-γιαλό, μονρὸ καπιτάν Βασιλική κι ἄλλους πέδε γιζιροῦσα τὸν βουνὸ-βουνό, μονρὸ Λῆμν. (Πλάκ.)

Κυρά μου, δῶσ' μον τὰ κλειδιά, τὰ παραδεισουκλείδια, ν' ἀνοίξου τοὺν Παράδεισου, νὰ μπῶ νὰ γκιζιρίζου Θράκη. Συνών. βολτάρια 3, βολτάρια 2, γυρὶς ω, γυρὸν ο βολῶ, γυρὸν λιάζω, σεριανὶς ω, χαζεύω, χαζολογῶ.

2) Περιφέρω κάτι πρὸς θέαν Θεσσ. ('Ανατολ. κ.ά.) Λυκαον. (Σίλλ.) Μακεδ. (Φλόρ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) || "Άσμ.

Μάσε, Δῆμο μ', τὸ-γ-αῖμα μον 'ς ἔνα χρυσὸ μαντίλι, πάρε το καὶ γκιζέρα το 'ς τῆς Πόλης τ' ἀργαστήρια Μακεδ. (Φλόρ.)

Γιὰ μιὰ φονρὰ γκιζέρισα ἔνα δμονρφου κουράσι, νὰ τὸν φιλήσουν ιτρέπουμι, νά-ν-της τοὺ πᾶντηρεύδημι Θεσσ. (Καρδίτσ.) **3)** Παρακολουθῶ διὰ τοῦ βλέμματος, παρατηρῶ Μακεδ. Προπ. ('Αρτάκ.) Στερελλ. (Αίτωλ. Καλοσκοπ.) Γκιζιροῦσι νὰ βρῆ τέποντα Μακεδ. || "Άσμ.

'Σ τὸν παραθύρῳ ἔκατσα, τοὺς κάμπους γκιζιράου Αίτωλ. Συνών. ἀβλαντίς τις ω 5, ἀγναντεύω 1, ἀγναντις τις ω **Ω** 2, βιγλάρω 1, βιγλεύω, βιγλιάζω 1, βιγλιτίς ω 2, τηρω.

γκεζεριδ τό, ἐνιαχ. γκιζιριδ Θράκη. ('Αμόρ.) γκιζιαριδ Θράκη. (Σουφλ.)

'Εκ τοῦ ρ. γκεζεριδίς ω, παρὰ τὸ δπ. καὶ δ τύπ. γκιζιριδιάσιν, κατά τινα ἀναλογίαν πρὸς ἄλλα οὐσ. εἰς -ιδί: γυρὸν λιόδ, γυροιτιδίδ κ.τ.τ.

Γκεζέριδ 1, τὸ δπ. βλ., ἔνθα καὶ συνών.

γκεζέρισμα τό, Πελοπν. (Βλαχοκερ. Βούρβουρ.) γκιζέρισμα Εῦβ. (Αιδηψ.) Μακεδ. (Κολινδρ.) Στερελλ. (Περίστ.)

'Εκ τοῦ ρ. γκεζεριδίς ω.

1) Γκεζέριδ 1, τὸ δπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: Κάνε δουλεγὰ καὶ σοῦ λείπῃ τὸ γκεζέρισμα Πελοπν. (Βλαχοκερ.) 'Αποδ γκιζέρισμα σὶ γκιζέρισμα τὸ 'χ' κι πάει ντὶπ χαμένους Στερελλ. (Περίστ.)

γκεζεριτζῆς δ, ἐνιαχ. γκιζιριτζῆς Θράκη. (Σουφλ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γκεζέριδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -τζῆς.

'Ο ἀσκόπως περιφερόμενος ἀνὰ τὰς ὁδούς. Συνών. βλ. εἰς λ. γκεζεριδίασιν.

γκεζεροσπίτης δ, ἐνιαχ. γκιζεροσπίτης "Ηπ. (Δρόβιαν.)

'Εκ τοῦ ρ. γκεζεριδίς ω καὶ τοῦ οὐσ. σπίτι.

'Ο περιφερόμενος ἀσκόπως ἀπὸ οικίας εἰς οικίαν. Συνών. πορτογύρης.

γκεζέρω ἡ, ἐνιαχ. γκιζέρων "Ηπ. (Κουκούλ.) Θεσσ. (Μαυρέλ. Συκαμν. Φωτειν.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γκεζέριδι.

Γυνὴ ἡ δποία περιφέρεται ἀσκόπως ἀνὰ τὰς ὁδούς ἔνθ' ἀν.: Εἰσι σουκακοῦ κι γκιζέρων Συκαμν. Πότε στρώθ' κι αὐτὴ νὰ κάνει ψούκνηριδ; 'Ολονέρα τέτοια γιζέρων ήταν Κουκούλ.

Συνών. γυρίστρα, γυρούλοῦ, καλτεριμιτζοῦ, μπολοθύρα, πορτογύρω, σοκακοῦ, σουραφερταζοῦ, σονρότούνω.

γκεζὶ τό, Ἀθῆν. (παλαιότ.) Πελοπν. (Μαντίν.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. γκεζὶ Πελοπν. (Κυνουρ. Μαντίν.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *g e z* = κύκλος.

- 1) Κύκλος χαρασσόμενος ἐπὶ τοῦ ἔδαφους κατὰ τὴν παιδίαν «κρυφτό», ἐκ τοῦ δποίου ἔξορμῷ ἡ «μάννα» πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κρυμμένων συμπαικτῶν ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. φρ. "Εμπα μέσα 'ς τὸ γκεζὶ (ἐπὶ κομπορήμονος προκαλουμένου, ὅπως ἐμπράκτως ἐπιδείξῃ τὴν ἴκανότητά του, συνών. μὲ τὴν ἀρχαίναν «ἰδού ἡ Ρόδος, ίδού καὶ τὸ πήδημα») Λεξ. Δημητρ.
- 2) Συνεκδ. γκεζάκι, τὸ δπ. βλ., Λεξ. Πρω. Δημητρ. Ηβ. καραβάκι.

γκεζνιρεύω ἐνιαρ. κεζτιρεύω Πόντ. (Άργυρόπ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *g e z d i r m e k* = περιφέρω.

Περιάγω, περιφέρω οάποιον: Ἄσμ.

Κόρη, ὄντας ἐγένουσ' νε καὶ ὄντας ἐγεννέθεις, ἔτον καὶ δεντροφύλλωμαν κι ὁ φέγγον ἔτον νέος κ' ἐνουσ' νε 'ς σ' ἥλ' τὸ γέννεμαν καὶ 'ς σὴν καλὴν τὴν ὥραν νὰ κεζτιρεύω τ' ἄλογο σ', νὰ κλώθω τὰ παπούτσα σ' (ὁ φέγγον = ἡ σελήνη, 'ς σ' ἥλ' τὸ γέννεμαν = κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου).

γκέζο τό, Εύβ. (Άνδρων. Μετόχ.) Πελοπν. (Κόρινθ.) γκέζον Στερελλ. (Τριχων.) γέζον Σάμ. γέζος δ, Πελοπν. (Καρδαμ. Ξεχώρ.) γκέζονς Στερελλ. (Τριχων.)

Ἐκ τῆς ρίζης *g e z-* τοῦ Τουρκ. φ. *g e z m e k* = κινοῦμαι.

- 1) Κίνησις, βῆμα Εύβ. (Άνδρων. Μετόχ.) Πελοπν. (Κόρινθ.): Θά σοῦ δώσω καμιὰ γροθιὰ καὶ δὲν θὰ κάνης γκέζο Κόρινθ. Τὸ σκότωκα τσ' ἐν ἔκαμε γκέζο Άνδρων. Μήν κάν' σ γκέζο γιατ' σ' ἔφαγα Μετόχ. Σκιάζεται τὸ μονλάρ' καὶ δὲν ἔκανι γκέζο αὐτόθ. Συνών. φρ. δὲν ἔκανε βῆμα. 2) Συνεκδ., ἐλαφρὰ ἀνεπαίσθητος πνοὴ ἡ φωνὴ Σάμ.: Τοὺν χτύπ' σα κὶ γέζον δὲν ἔβγαλι, Συνών. ἀχνα 2, ἀνάχνα 2, ἀχνάδα 2. Συνών. φρ. δὲν ἔβγαλε ἀχνα, δὲν εἶπε κὶ χ. 2) Ἐπιρρηματ., ἀκαριαίως Στερελλ. (Τριχων.): 'Νὴ πῆγις γκέζον τ' γίδα μὶ τ' στονυμπιὰ π' τ' σ' ὄροξ' ξις (στονυμπιὰ = πετριά). 3) Ἐπιθετ., ἀπνους Πελοπν. (Ξεχώρ.) Στερελλ. (Τριχων.): Τοῦ ὀδωτσε μία *bovnéa* 'ς τὸν ὅπνο τσαὶ τὸν ἀφησε γέζο (*bovnéa* = γρόνθος, ὅπνος = μῆνιγξ) Ξεχώρ. || Φρ. Πῆγι γκέζονς (ἔμεινεν ἀπνους) Τριχων. Συνών. φρ. πῆγε 'ς τὰ θυμαράκια, ἔμεινε κόκκαλο - ξερός - τέζα - τέντα, τὰ κακάρωσε, τίναξε τὰ πέταλα.

γκέισα ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τοῦ Ιαπων. *g e i s h a*.

'Η ἐξ ἐπαγγέλματος ἀοιδὸς καὶ χορεύτρια εἰς Ιαπωνίαν σύνηθ.: 'Η Ιαπωνία ἔχει γκέισες ποὺ κάνουν τράκες. "Εφερε ἀπὸ τὴν Ιαπωνία αὐθεντικὴ στολὴ γκέισας Άθην.

γκέλ τό, σύνηθ. γκέλι ἐνιαχ. γκέλα ἡ Πελοπν. (Βερεστ. Φιγάλ.) Στερελλ. (Αίτωλ. Ακαρναν.)

Ἐκ τῆς προστ. *g e l* τοῦ Τουρκ. φ. *g e l m e k* = ἔρχομαι, ἐπιστρέφω.

1) Τὸ ἀπὸ τοῦ ἔδαφους ἀναπήδημα ἐλαστικῆς σφαίρας σύ-

νηθ.: Τρύπησε τὸ τόπι καὶ δὲν κάνει γκέλ σύνηθ. || Φρ. Θά σοῦ δώσω τέτοια φάτα, ποὺ θὰ κάνης γκέλ (ἀπειλὴ) σύνηθ.

- 2) Μεταφ., ἡ ἔλεις ποὺ ἀσκεῖ κάποιος ἡ κάτι σύνηθ: Αὐτὴ ἡ γυναίκα κάνει γκέλ (εἶναι ἐλκυστικὴ) σύνηθ. "Έχω ἔνα κουστούμι ποὺ κάνει γκέλ σύνηθ. Είχε μιὰ λιαρόμανοργη γελάδα πόκανε γκέλες Πελοπν. (Βερεστ.) Πβ. ἐκανετρός

γκέλα ἡ, σύνηθ. κέλ-λα Κύπρ. γκελές δ, "Ηπ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *g e l e*, δρος χρησιμοποιούμενος κατὰ τὸ παίγνιον «τάβλι».

"Η κατὰ τὸ παίγνιον «τάβλι» περίπτωσις, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ρίπτων τοὺς κύβους φέρει ἀριθμούς ἀντιστοιχούντας εἰς τόπους κατεχομένους ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων πεσσῶν τοῦ ἀντιπάλου, ὡστε δὲν δύναται νὰ τοποθετήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀβακος τοὺς ἐκβληθέντας πεσσούς του σύνηθ.: "Έκανα - ἔρωιξα - ἔφερα γκέλα. Μοῦ χτύπησε ἔνα πούλι καὶ φέρω γκέλες συνέχεια σύνηθ. β) Μεταφ., ἡ ἀποτυχία Στερελλ. (Αίτωλ. Ακαρναν.)

γκελίρι τό, σύνηθ. γελίρι Σῦρ. γιλίρι Λέσβ. γιλέρ' Σάμ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *g e l i r* = εἰσόδημα.

- 1) Κέρδος, πρόσοδος, εἰσόδημα Μῆλ. Σῦρ.: "Έχει πολλὰ γελίρια - ἔχασε τὰ γελίρια του Σῦρ. Συνών. ἀπολαβή, σοδειά, μαξιόντι. 2) Αφθονία, ὁ πλοῦτος γενικῶς Λέσβ. Σάμ.: Αὐτὸ τὸ γιλέρ' τὸ εἰδί κι 'ς τ' ἀφέδη τ'; (εἰς τὸν πατέρα του;) Σάμ. || Ἄσμ.

Χάσαμι τὸ γιλίρι μας,
πού βραμ' ἀπὶ τσὶ γουροί μας

Λέσβ. Συνών. ἀγαθὰ 1, ἀφέντε μα 2, ἀφεντὶ 6, ἔχει, καλὰ (βλ. καλός), κατάσταση, περιονσία.

γκελμπερὶ τό, Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) Βιθυν. (Μουδαν. Νικομήδ.) Μακεδ. (Νάουσ.) Προπ. (Πάνορμ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. γελβερὶ Θράκ. (Τσακίλ.) γκιλμπιρὶ Θεσσ. (Άετόλιοφ. Ανατολ. Μελιβ. Μεγαλόβρυσ. Νερόμυλ. κ.ά.) Μακεδ. (Βόιον Δαμασκ. Νάουσ.) γιλντιρὶ Θάσ. Προπ. (Κύζ.) γκιλντιρὶ Μακεδ. (Βόιον) γιλντιρὶ Θεσσ. (Μελιβ.) κιλμπιρὶ Θεσσ. (Πήλ. Σκήτ. κ.ά.) κιλβιρὶ Θεσσ. Σάμ. (Μαραθόν.) τσελμπιρὶ Τένεδ. τσιλβιρὶ "Ανδρ. (Κόρθ.) κελπερὶν Κύπρ. γκιουλμπιρὶ Θεσσ. (Πήλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βόιον Ζουπάν.) κιουλβιρὶ Λῆμν. γκέλμπερὶ Ναύστ. Πελοπν. κ.ά. γέρβερὶ "Ιος γκέλμπιρὶ" Θεσσ. (Φάρσαλ.) Θράκ. (Σουφλ.) γέλμπιρὶ Θεσσ. Σάμ. κελβερὶ Κρήτ. (Μουστάκ.) κέλβερὶ Κύθν. κέλβιρ' Σάμ. κέλμπονδο Πελοπν. (Μαραθ.) γκελμπερὶ ἡ, Πόντ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. κελπερὶ Πόντ. (Χαλδ.) γκέλμπερη Ναύστ. γκέρμπιλη Θεσσ. (Συκαμν.) κέλβερη "Ανδρ. Πελοπν. (Άργ.) κέρβερη Σύμ. τσελμπιρὶ" Στερελλ. (Άράχ.) γκέλλερ' δ, Θράκ. (Καρωτ.) γκέρμπιλης Θεσσ. (Κρυόβρ.) κέλμπερης Σῦρ. τσιλμπιρέης Κῶς γέλβονδας Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *g e l b e r i* = ἐλκυστήρ.

- 1) Μακρὰ σιδηρᾶ ἡ ξυλίνη ράβδος φέρουσα εἰς τὸ ἔν ἄκρον αὐτῆς προσηλωμένον καθέτως τεμάχιον ξύλου ἡ μετάλλου πρὸς ἐξαγωγὴν τῶν ἀνθρακίων ἐκ τῆς ἐστίας τοῦ κλιβάνου ἡ πρὸς συσσώρευσιν τοῦ ἀλωνισθέντος σίτου, σησαμίου κλπ. Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) "Ανδρ. (Κόρθ. κ.ά.) Βιθυν. (Μουδαν. Νικομήδ.) Θεσσ. (Άνατολ. Κρυόβρ. Μεγαλόβρ. Μελιβ. Νε-

